

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Levnet og Meeninger (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 103. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297305696/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

saa hav den Godhed, at skrive Noter til mig; og iblant andet ved dette Capitel at anføre alt, hvad jeg formodentlig har meent, og skulde have sagt – dersom jeg havde forstaaet mig selv! – Det er imellem os – Men for Deres Læsere maae De sige: – dersom jeg havde fundet det for got – E.E. At de fineste Nerver, som mødes i Cerebello, og ved hvis yderste Ender Sjælen sidder, for efter Gotbefindende at slaae dem an, ligesom en Capelmester sine Tangenter – ved en vis Grad af spiritueuse Dunster nødvendig maae spændes saa stærk, at heele Musikken derover kommer i Uorden; undtagen de ere udviklede i saa meget Fit, saa mange olicagtige Vædsker, at disse Dunster vel ikke kan virke paa dem; men at de tillige blive saa slappe; at den gode Capelmester ved al sin Kunst kun kan afnode dem meget matte, neppe hørte, mindre følte Toner – I.Q.E.D. Jeg er ret glad over, at jeg intet forstaaer af al denne Tintamarre – thi dersom jeg og forstoed det, saa gad jeg dog ikke skrive et Bogstav meer derom; og dersom jeg gad, saa havde jeg ikke Tid – Der er endnu en Deel got Folk, som jeg i Forbigaaende maae tale et Par Ord til, førend jeg kan komme tilbage til min elskte Høy – –

Hvor blev den gode Caspar Maurenbrecher af? – Her – – Ney det var for grovt – Uhyre! – Prygle sin Kone! – Hugge Næsen af sin bedste Ven! – Skjælde sin Officeer – og det altsammen af Faldskab! – Thi for Resten var han en skikkelig Karl, som aldrig skulde fortørne en Kat – Uhyre siger jeg endnu engang, dersom jeg vidste, at jeg i mindste Maade havde smigret dig, da jeg for sagde, at du var meer Menniske, og bedre Menniske, end den følesløse, hvis tykhuudede Sjæl Vinden selv ikke kan virke paa – da skulde jeg uden Betænkning rive dette Blad i Stykker – Men endskjønt jeg virkelig troer, at du af Naturen er et bedre Menniske, saa troer jeg og det, som Erfarenhed nu bekræfter, at du kanst gjøre dig til et tiganke verre – og at en langt uudsloetligere Skam, et langt større og skrekkeligere Ansvar hviler paa dig, naar du gjør det allene for at kildre dine Sandser – Jeg føler at jeg bliver alvorlig – Af Veyen Caspar! – Grib ham Vagt, at han kan blive arqebuseert jo før jo heller – om ikke for andet, saa fordi han næsten har bragt mig ud af det gode Lunne, som jeg altfor gerne vilde bringe tilbage med mig til min Høy – Og hvorfor bliver jeg nu meer alvorlig? – Hvorfor bluser min Kind? – Hvorfor truer denne tungthængende Taare, at slette min Skrift ud? – O mine Læsere! – o Himmel! – Hvormeget – hvormeget har jeg, som jeg vilde, at denne

Taaere kunde udslette! - - - - - Af Veyen Caspar! - - - - Med et got Luune vil jeg vende tilbage til min elskeligste Høy, og med et opklaret Ansigt til den Flaske Muskateller, som jeg fordum drak med den reeneste den uskyldigste Vellyst - Her forekommer desuden i nærværende Værk, et Capitel om Ørfigener, et om Skrædere, et om trekantede Klinger, og et om Stiffædre, hvori jeg faaer Leylighed nok og meget end jeg skjotter om, at snakke udførlig om Caspar og hans Lige - Dog kan jeg ikke bare mig for endnu, atter at beklage dig, du ædle Viin, du, som umisbrugt er Gudens og Menniskers Glæde, at du saaledes skal vanhelliges, saa ofte ved Umaadelighed forvandles til en Gift, hvis første Virkning er at nedstyrte dem under de umælende, der bestemtes til at være den Allershelligstes Billeder! - - hvis anden Virkning - - - Af Veyen Caspar! -

Jeg kan ikke undlade i forbigaende at hilse paa Dem, myn Heer van WaterSous - Paa Deres blege sammenskrumpne Ansigt, Deres opkastede Læbe, og en vis fin Folde ved den ene Side af Deres Mund, lader det, som om De vilde bebrejde mig; at jeg kan drikke et Glas Viin med Vellyst, og selv efter saa mange Aars Forløb med Vellyst erindre mig at have drukket det - Viinen vil De sige, kan være god, som en Lægedom, som en Hjerter-Styrkning, men til Glæde -? - - en vis Mand behøver ikke, han foragter, han afskyer de sandelige Glæder - Vel myn Heer, og imedens De siger alt dette, kildrer De Deres Gane, med Røgen af en skarp, en ildsmagende Urt, hvoraf Dunsterne, naar de stige Dem i Hovedet, just bringer Dem til at rai-sonnere, som en Sække-Pibe - De erindre sig med Henrykkelse den Knaster, ved hvis Damp De for tyve Aar siden talte Pølse-Snak; og jeg maae ikke med Vellyst, med Taknemmelighed erindre mig den beperlede, den skummende Christal, hvis balsamiske Uddunstninger, forvandlede sig til lutter høye og salige Tanker, lutter store og ædle Forsæt i min Sjæl - opklarede den til at kunde see Heltes og Englers Formaal; og gav den i det mindste paa nogle Øyeblik Kræfter til at følge deres Spor - smeltede, udvidede mit Hjerter til et Svælg af Kjærlighed, hvoraf alle mine Brødre, mine Fiender, al Verden kunde have drukket, om de havde vildet! - - - Men alle disse Følelser vil De sige, er ikke ægte, ikke naturlige - det er Sværmerier, Drømme, opvakte ved Dunsten, og ligesaavarige, som den - - Jeg maae tilstaae Dem, at deres Størrelse ikke er ægte - dog et Slags Sød, nogle Grundtræk, maae de vel forudsætte; og jeg tvivler paa at alle Druerne af Schizas,